

Co to je geocaching a earthcaching?

Geocaching je moderní obdobou hry na hledání pokladu, která vznikla v roce 2000 (Kresta 2010). Cílem hry je pomocí přijímače GPS a na internetu zveřejněných souřadnic najít v terénu ukrytou schránku. Schránky ukrývají další hráči. Po nález schránky se hráč zapíše do přiloženého sešitu a může si z ní vzít nebo do ní vložit nějaký předmět – poklad (cach – „keš“).

Earthcach je virtuální „keš“, kde hráče nečeká žádná schránka s pokladem, ale prostřednictvím GPS souřadnic se dostane na **geologicky nebo geomorfologicky zajímavé místo**. Hráči jsou zároveň prezentovány informace o zajímavých geologických aspektech daného místa. Podmínkou založení je, že „keš“ musí být vzdělávací – přinášet nové informace z geovědních disciplín. Její kvalitu hodnotí odborný posuzovatel a bez jeho souhlasu nemůže být „keš“ zveřejněna. Pro uznání „keše“ je nutné zaslat jejímu zakladateli odpovědi na otázky týkající se dané lokality nebo geologického jevu, se kterým se hráč seznámil. Pokud zakladatel nemá k odpovědím námitky, může hráč svůj nález přihlásit („zalogovat“) na internetu.

Proč by měli členové ČAG věnovat svůj čas geocachingu?

- Je to **levný** (nutné je investovat pouze čas), **atraktivní** (inspirace pro trávení volného času) a **názorný** (hráči se s daným jevem nebo procesem seznamují přímo v terénu a jsou nuceni se nad pozorovaným objektem zamyslet) **způsob předávání informací** o zajímavých geologických a geomorfologických lokalitách veřejnosti i studentům.
- Umožňuje **přímou komunikaci mezi odborníky a veřejností** prostřednictvím odpovědí na dotazy, které jsou nutné k uznání earthcachí. Je možné použít tuto hru k přímému sdělování výsledků vědeckých prací široké veřejnosti.
- Je **možné jej použít v rámci výuky** – např. realizace terénních cvičení. Jedná o samostatnou práci studentů v terénu, plnění úkolů je snadno kontrolovatelné a při vhodně zvolených úkolech je možné tímto způsobem získávat dlouhodobě zajímavá data o vybraných geomorfologických procesech.

Co musím udělat, abych mohl založit earthcache (EC)?

Založit si účet na webu geocaching.com. Díky tomu se vytvořené **earthcache** dostanou do **celosvětové databáze**, kde své cíle na výlety hledají tisíce lidí. V současné době existuje přezdívka „**sesuvar**“, jejíž identitu je možné využít členy ČAG, kteří budou mít zájem vytvářet earthcache s tématem svahových deformací.

Dále je nutné postupovat podle **návodu** na stránkách geocaching.com, které je možné najít po přihlášení na horní liště jako odkaz „*Play – Hide and seek cache*“. Tam najdete vše potřebné pro založení Earthcache.

Při vytváření earthcache je nutné se řídit následujícími pravidly, která uvádí na svém profilu český národní posuzovatel earthcachí (přezdívka „*geoawareCZ*“). Tato pravidla jsou závazná a jejich nerespektování povede k tomu, že keš nebude publikována:

Co udělat před psaním listingu:

- zjistěte si, zda-li na místě uvažované EC není klasická keš, která již pojednává o geologii místa - v tomto případě nemůže být EC schválena, jedinou možností je archivovat klasickou keš;
- pokud je na místě klasická keš, ale lze tam umístit EC, souřadnice musí být minimálně 50 m od klasické keše;
- rovněž zjistěte, zda-li někde poblíž není již schválená EC s podobnou tematikou (viz další bod) - pokud tomu tak je, nelze EC schválit;
- místo EC by mělo být výjimečné nebo jedinečné ve vztahu k okolí a EC musí být geologicky zaměřená (minimalizujte bludné kameny, vodopády, soutoky řek a prameny - schvalují se opravdu jen na základě velké zvláštnosti a jedinečnosti);
- nelze schválit ekologicky, biologicky či archeologicky zaměřené EC (otázky tohoto charakteru mohou být maximálně jako vedlejší úkoly);
- připravte si náčrtky a fotografie daného místa, snažte se vlastními slovy popsat situaci, vyhýbejte se vědeckým textům - tyto texty můžete uvést pod čarou včetně odkazu na internetové stránky, knihy nebo časopisy;
- zjistěte si, na jakém pozemku EC bude, pokud se jedná o chráněné území nebo soukromý pozemek, zajistěte si souhlas majitele nebo správce s umístěním EC;
- promyslete si hlavní úkoly a vyzkoušejte si je v praxi;
- pokud je to možné, udělejte EC s více zastávkami (obdoba *multin*).

Jak napsat listing:

- **listing** napište v češtině nebo slovenštině, ev. v případě zahraniční EC v místním jazyce (překlad do angličtiny můžete udělat po odsouhlasení EC, jako poslední krok před publikací - dle pravidel GSA není nutný, ale doporučuji). V zemích ne česky a ne slovensky mluvících, prosím o anglický text ihned;
- pište **listing** bez výrazné grafiky tak, aby byl přehledný a srozumitelný, využívejte fotografie a náčrtu, které jste pořídili v terénu;
- dodržujte zásady pro tvorbu keší od GS - zde jen upozorním na správné určení krajů a vložení atributu.

Hlavní úkoly (tyto úkoly musí jasně prokázat přítomnost „kačera“ na místě) - měření (sklon, velikost, objem, nadmořská výška, rozdíl nadmořských výšek, vztah ke světovým stranám), zjištění pH faktoru, tvrdost nebo vryp u vzorku, vrstev apod., porovnání barevnosti a k tomu zdůvodnění, minimalizujte úkoly z informačních panelů. Určitě je ještě mnoho dalších možností, na které narazíte přímo v terénu.

Vedlejší úkoly (mělo by jich být méně, než hlavních) - mohou to být informace uvedené v listingu nebo obecné geologické informace (geologická období, stupnice tvrdosti apod.). Tyto úkoly rovněž musí mít přímý vztah k dané EC.

Nepovinné úkoly (nelze je vyžadovat, můžete napsat, že jsou nepovinné a uvést je) - především se jedná o fotografie, které se nevztahují k zachycení nějakého jevu (většina kačerů fotografií sebe nebo GPSky přiloží).

- Při úkolech, kde je zapotřebí sebou mít nějakou pomůcku (metr, kompas apod.), uveďte do atributu "special tools" a do hintu nebo listingu napište, co si má kačer vzít sebou;
- logování nálezu EC neřešte automatickým e-mailem (muže dojít k technickým problémům internetu a odpovědi, ze kterých je složena e-mailová adresa ve většině případů nesplňují vzdělávací charakter EC), rovněž nepodminujte svým schválením zalogování (změna pravidel po online jednání revieweru pro EC v prosinci 2011), doporučenou variantou je: *"zašlete odpovědi na danou e-mailovou adresu, poté se zalogujte, pokud bude něco špatně, ozvu se"*;
- před odesláním listingu ke schválení napište do "reviewer note" mimo dalších informací, které považujete za důležité, rovněž odpovědi na otázky, kde odpovědi návštěvník zjistí (v terénu, na webu, v listingu, na ceduli apod.) a eventuelní souhlas majitele či správce pozemku, včetně jeho kontaktu.

Publikace EC:

Publikovat EC mohou až po úplné kontrole veškerých požadovaných náležitostí. Budu nejdříve konzultovat potřebné záležitosti a pomůžu radou a výjimečně třeba i svou přítomností na místě (pokud to bude pro mne reálné). Rovněž, když to půjde, pošlu odkaz na podobnou EC, která by mohla přinést nějakou inspiraci. V okamžiku, kdy budeme mít všechno vyjasněno, publikuji.

Další doporučení ČAG (nezávazná):

Nemá smysl dávat cache na obecně známá místa, která se objevují v učebnicích. Preferujeme, když každý představí „svá“ místa, kde provádí výzkum a která jsou méně známá, nicméně pro veřejnost zajímavá.

Je vhodné umísťovat cache nejen do míst, v jejichž okolí earthcache nejsou, ale i do míst, která jsou obecně na periferii zájmu turistů.

K založení Earthcache není bezpodmínečně nutné být přihlášen na webu [<geocaching.com>](http://geocaching.com). Nicméně je nutné vytvořit cach podle výše uvedených pravidel a informace spolu se základními informacemi o tvůrci cache zaslat ČAG, který je zveřejní na svých webových stránkách v sekci „Earthcaching“. Výhodou je, že odpadne přihlašování a práce se specializovanými internetovými stránkami. Velkou nevýhodou je, že hráč musí navštívit stránky ČAGu, aby se seznámil s existencí cache. To podle našeho názoru výrazně sníží počet možných návštěv dané keše. Všem zájemcům o tvorbu keší proto doporučujeme raději cestu přes web [<geocaching.com>](http://geocaching.com).

K dalšímu čtení

Horčík J (2012) Využití GPS ve výuce geografie - na příkladu skalních tvarů Hruboskalska. Diplomová práce, UJEP Ústí n. Labem, 95 s.

Klimeš J (2012) Využití geocachingu pro vzdělávání v oblasti nebezpečí a rizika vzniku sesuvů. Geografické rozhledy, 5, 11/12, s. 26-27.

Kresta J (2010) Geocaching – pravidla, principy a možnosti využití informačními pracovníky. Diplomová práce, MU v Brně, 112 s.

Jan Klimeš (ÚSMH AV ČR, v.v.i.)